

Oczekiwania inflacyjne w październiku

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu – w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego – wzrosły o 8,2%¹. Był to już siódmy z kolei spadek wskaźnika inflacji r/r, który swój maksymalny poziom – najwyższy od grudnia 1996 roku – osiągnął w lutym 2023 (18,4% r/r).

W październiku², jak co kwartał, zapytaliśmy respondentów o postrzeganie inflacji. Interesowało nas, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w gospodarstwach domowych, a także jakie są przewidywania Polaków co do dalszego kształtowania się cen.

ODCZUWANIE INFLACJI

Pomimo wyhamowania inflacji, wzrost cen jest nadal silnie odczuwany przez Polaków. Blisko połowa ankietowanych deklaruje, że w dużym stopniu odczuwa skutki wzrostu cen w swoim gospodarstwie domowym (47%), a mniej więcej niż co trzeci badany (32%) – że w bardzo dużym stopniu. Co piąty respondent twierdzi, że odczuwa je jedynie w niewielkim stopniu (20%), a bardzo niewielu (1%) – że wcale.

---

¹ Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2023 r., GUS, październik 2023 r.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (402) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

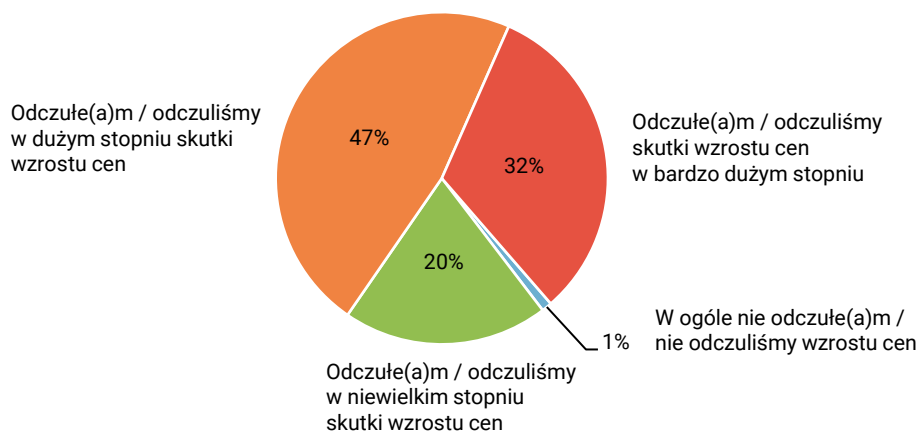
- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 2 do 11 października 2023 roku na próbie liczącej 1110 osób (w tym: 61,5% metodą CAPI, 25,0% – CATI i 13,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

CBOS

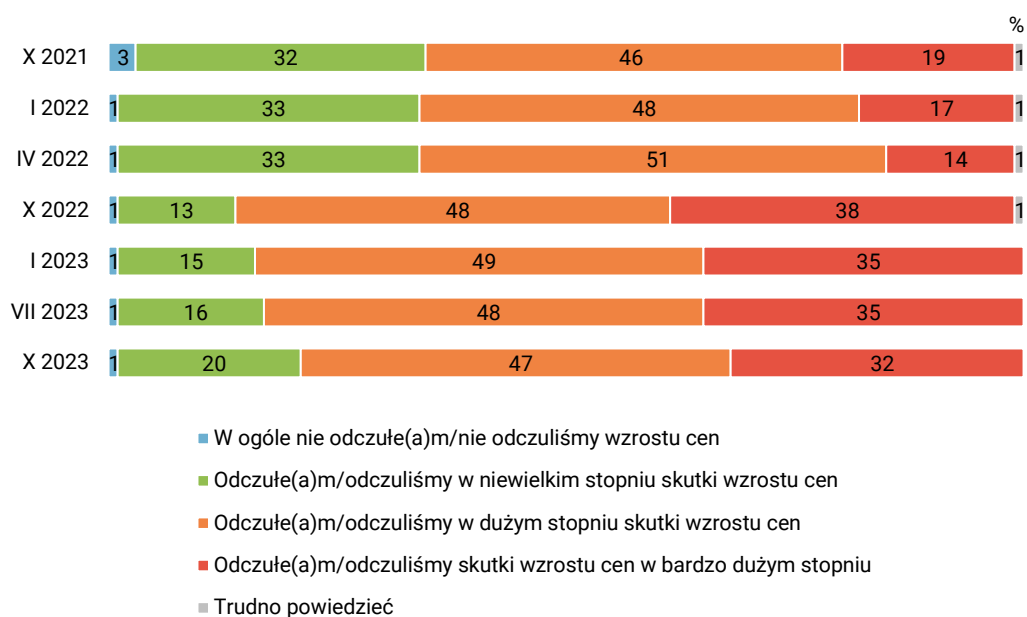
RYS. 1. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Biorąc pod uwagę ostatnie dwa lata, od kiedy regularnie monitorujemy subiektywne odczuwanie inflacji, niezmiennie największa część badanych deklaruje, że skutki wzrostu cen odczuwa w dużym stopniu. Bardzo wyraźny wzrost odsetka deklarujących odczuwanie inflacji zarejestrowaliśmy między kwietniem (gdy inflacja wynosiła 12,4% r/r) a październikiem ubiegłego roku (gdy inflacja osiągnęła 17,9% r/r). Z dostępnych danych wynika, że inflacja była najbardziej dotkliwie odczuwana przez Polaków w październiku 2022 roku, a obecne jej odczuwanie jest trochę słabsze.

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Podstawa procentowania w pomiarach od X 2021 roku do IV 2022 roku była nieco inna (wyłączone były bardzo nieliczne osoby, które nie zauważyły wzrostu cen). Ze względu na powszechność odczuwania wzrostu cen wyniki poszczególnych pomiarów można ze sobą zestawiać i porównywać

Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że wzrost cen jest silniej odczuwany przez osoby znajdujące się w gorszym położeniu materialnym. Badani gorzej oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych, o niższych dochodach *per capita*, częściej deklarują, że odczuwają skutki wzrostu w bardzo dużym stopniu, a rzadziej – że w niewielkim lub żadnym.

TABELA 1

Ocena własnych warunków materialnych	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?		
	W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen lub niewielkim stopniu	Odczułem(a)m / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a)m/ odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach		
Złe	8	22	70
Średnie	13	48	39
Dobre	29	48	23

TABELA 2

Dochody na jedną osobę	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?		
	W ogóle nie odczułem(a)m / nie odczuliśmy wzrostu cen lub niewielkim stopniu	Odczułem(a)m / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a)m/ odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach		
Do 1499 zł	13	46	40
Od 1500 zł do 1999 zł	21	41	38
Od 2000 zł do 2999 zł	27	47	26
Od 3000 zł do 3999 zł	26	48	25
4000 zł i więcej	32	51	17

Subiektywne odczuwanie inflacji w pewnym stopniu zależne jest od poglądów politycznych oraz preferencji partyjnych. Słabsze odczuwanie inflacji deklarują badani utożsamiający się z prawicą, a w potencjalnych elektoratach partyjnych – sympatycy Prawa i Sprawiedliwości. Z kolei stosunkowo silne – na tle pozostałych elektoratów – odczuwanie wzrostu cen deklarują zwolennicy Konfederacji Wolność i Niepodległość.

TABELA 3

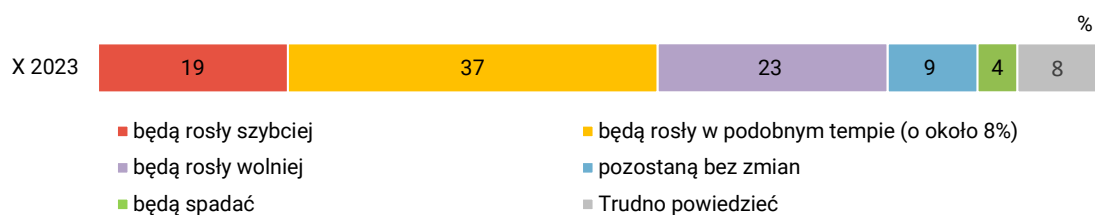
Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?		
	W ogóle nie odczułem(a)m / nie odczuliśmy wzrostu cen lub w niewielkim stopniu	Odczułem(a)m / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a)m/ odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach		
KW Prawo i Sprawiedliwość	41	39	20
KKW Trzecia Droga PSL-PL2050 Szymona Hołowni	18	50	32
KW Nowa Lewica	16	52	32
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	13	52	35
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	10	44	46

OCZEKIWANIA INFLACYJNE

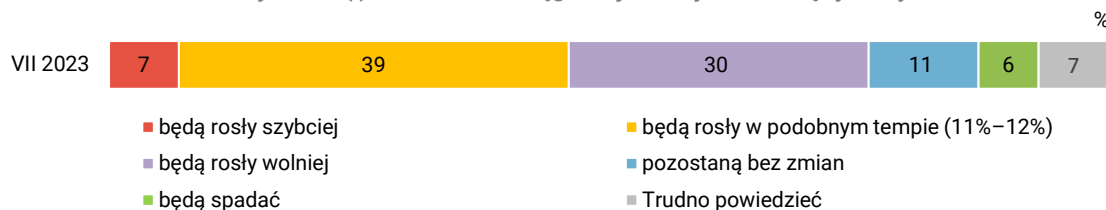
Obecnie, podobnie jak trzy miesiące temu, największa część badanych uważa, że w najbliższych miesiącach ceny w skali roku będą rosły w podobnym tempie co obecnie (37%), mniej osób natomiast niż w poprzednim kwartale przewiduje wolniejsze tempo wzrostu cen (spadek z 30% do 23%), brak zmian w skali roku (spadek z 11% do 9%) bądź spadek cen (spadek z 6% do 4%). Wzrosły natomiast obawy przed szybszym tempem wzrost cen (z 7% do 19%).

CBOS

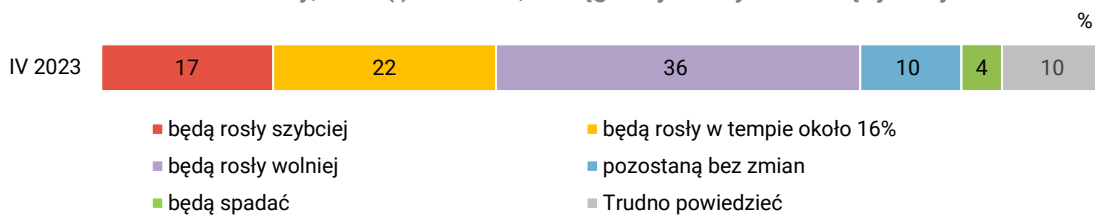
RYS. 3. Według wstępnych szacunków we wrześniu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 8%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o 11,5%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

Według wstępnych szacunków w marcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 16%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

Z analiz wynika, że obawy przed dalszym wzrostem cen zależne są w znacznej mierze od subiektywnego odczuwania inflacji i – co z tym związane – od położenia materialnego ankietowanych. Badani z gospodarstw domowych, w których inflacja jest silniej odczuwana, mają większe obawy przed szybszym wzrostem cen, a rzadziej oczekują utrzymania cen na obecnym poziomie bądź ich spadku. Jednocześnie częściej niż pozostali opinie o szybszym wzroście cen wyrażają respondenci o najniższych dochodach *per capita* – do 1499 zł (30%) oraz ankietowani niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (34%).

TABELA 4

Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Według wstępnych szacunków we wrześniu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 8%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:					
	będą rosły szybciej	będą rosły w podobnym tempie (o około 8%)	będą rosły wolniej	pozostaną bez zmian	będą spadać	Trudno powiedzieć
	w procentach					
W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen lub w niewielkim stopniu	5	32	32	10	13	8
Odczułem(a)m / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	17	38	23	11	3	9
Odczułem(a)m/ odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu	31	39	18	5	1	6

Oczekiwania inflacyjne powiązane są również w pewnej mierze z poglądami politycznymi i preferencjami partyjnymi. Relatywnie największy optymizm w tym obszarze wyrażają badani o prawicowych poglądach politycznych, a w elektoratach – deklarujący zamiar głosowania na Prawo i Sprawiedliwość.

TABELA 5

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 8%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:					
	będą rosły szybciej	będą rosły w podobnym tempie (o około 8%)	będą rosły wolniej	pozostaną bez zmian	będą spadać	Trudno powiedzieć
	w procentach					
KW Prawo i Sprawiedliwość	8	26	30	15	12	10
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	21	45	22	7	2	3
KKW Trzecia Droga PSL-PL2050 Szymona Hołowni	23	47	12	14	0	4
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	28	45	18	2	0	7
KW Nowa Lewica	29	42	24	0	0	4

***

Spadek inflacji znalazł pewne odzwierciedlenie w jej subiektywnym odczuwaniu. Wzrost cen jest nieco mniej dotkliwie odczuwany przez Polaków niż w lipcu, niemniej jednak nadal zdecydowana większość badanych deklaruje, że odczuwa go w dużym bądź bardzo dużym stopniu.

Trzy miesiące temu zarejestrowaliśmy spadek obaw przed szybszym tempem wzrostu cen, natomiast w październiku, miesiącu wyborczym oczekiwania inflacyjne wzrosły, co może wynikać z wątpliwości np. co do dalszego obowiązywania tarczy antyinflacyjnej zakładającej m.in. zerowy VAT na podstawowe produkty żywnościowe, tarczy energetycznej zakładającej m.in. ograniczenie wzrostu cen ciepła, zamrożenie cen gazu, bądź też niepewności co do dalszego kształtowania się cen paliw.

Pomimo większego odsetka deklarujących przekonanie, że w najbliższych miesiącach ceny będą rosły szybciej niż o około 8% r/r, nadal, podobnie jak trzy miesiące temu, największa część ankietowanych uważa, że będą one rosły w podobnym tempie, a spora grupa twierdzi, że wzrost będzie wolniejszy.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka

TABELA 1

		Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?				Liczba osób
		W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen lub niewielkim stopniu	Odczułem(a)m, odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a)m, odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		21	47	32	0	1108
Płeć	Mężczyźni	25	48	28	0	521
	Kobiety	19	46	36		587
Wiek	18–24 lata	13	53	34		106
	25–34	14	49	37		175
	35–44	20	42	38		213
	45–54	13	54	33		177
	55–64	24	44	32		173
	65 lat i więcej	35	43	22	0	265
Miejsce zamieszkania	Wieś	20	42	38		455
	Miasto do 19 999	24	47	28	1	155
	20 000 – 99 999	24	48	28		220
	100 000 – 499 999	19	50	30		157
	500 000 i więcej mieszk.	22	56	23		121
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	25	43	31		162
	Zasadnicze zawodowe	24	44	32	0	245
	Średnie	20	43	36		392
	Wyższe	19	55	27		309
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	51	27		161
	Średni personel, technicy	19	47	34		46
	Pracownicy adm.-biurowi	8	54	37		86
	Pracownicy usług	17	45	38		68
	Robotnicy wykwalifikowani	21	47	32		121
	Robotnicy niewykwalifik.	16	43	41		48
	Rolnicy	3	57	40		44
	Pracujący na własny rach.	21	47	32		54
	Bezrobotni	8	58	34		19
	Emeryci	36	41	22	0	278
	Renciści	16	36	48		55
	Uczniowie i studenci	16	52	32		55
	Zajmujący się domem i inni	10	44	45		74
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	47	26	
spółce właścicieli prywatnych i państwa		14	41	45		130
sekt. pryw. poza rolnict.		16	53	31		299
prywatnym gosp. rolnym			55	45		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	13	46	40		116
	Od 1500 zł do 1999 zł	21	41	38		141
	Od 2000 zł do 2999 zł	27	47	26	0	238
	Od 3000 zł do 3999 zł	26	48	25		126
	4000 zł i więcej	32	51	17		170
	Trudno powiedzieć	13	49	38		124
	Odmowa odpowiedzi	12	44	43		194
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	22	70		65
	Średnie	13	48	39	0	424
	Dobre	29	48	23		620
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	37	26		54
	Raz w tygodniu	27	43	30	0	399
	1–2 razy w miesiącu	17	52	31		147
	Kilka razy w roku	20	50	29		234
	W ogóle nie uczestniczy	15	47	38		243
Poglądy polityczne	Lewica	15	51	33		254
	Centrum	14	52	34		288
	Prawica	35	39	26		414
	Trudno powiedzieć	11	52	36	1	111

TABELA 2

		Według wstępnych szacunków we wrześniu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 8%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:					Liczba osób
		będą rosły szybciej	będą rosły w podobnym tempie (o około 8%)	będą rosły wolniej	pozostaną bez zmian lub będą spadać	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		19	37	23	13	8	1107
Płeć	Mężczyźni	18	35	26	14	7	521
	Kobiety	19	39	21	12	9	586
Wiek	18–24 lata	20	42	18	12	8	106
	25–34	23	42	25	7	3	175
	35–44	24	40	21	12	4	213
	45–54	21	39	22	11	6	176
	55–64	16	34	27	13	10	173
	65 lat i więcej	12	29	24	21	14	265
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	37	21	13	8	455
	Miasto do 19 999	14	36	26	17	8	155
	20 000 – 99 999	16	39	26	13	7	220
	100 000 – 499 999	21	38	25	7	9	157
	500 000 i więcej mieszk.	18	34	21	17	9	120
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	27	22	17	13	162
	Zasadnicze zawodowe	17	35	22	18	9	245
	Średnie	18	37	24	13	9	392
	Wyższe	20	44	24	8	4	308
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	43	26	7	2	160
	Średni personel, technicy	25	41	21	12	2	46
	Pracownicy adm.-biurowi	14	51	23	7	6	86
	Pracownicy usług	28	31	23	13	6	68
	Robotnicy wykwalifikowani	20	29	31	12	7	121
	Robotnicy niewykwalifik.	21	41	7	23	8	48
	Rolnicy	27	38	14	15	7	44
	Pracujący na własny rach.	30	35	22	11	2	54
	Bezrobotni	23	51	16	6	4	19
	Emeryci	11	30	25	21	14	278
	Renciści	22	34	20	14	11	55
	Uczniowie i studenci	14	47	18	7	14	55
	Zajmujący się domem i inni	21	39	25	9	5	74
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	43	22	10	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		25	35	24	14	3	128
sekt. prywat. poza rolnict.		20	39	25	10	7	299
prywatnym gosp. rolnym		31	33	15	15	6	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	30	34	20	9	8	116
	Od 1500 zł do 1999 zł	19	33	18	18	12	141
	Od 2000 zł do 2999 zł	13	36	27	17	7	238
	Od 3000 zł do 3999 zł	16	41	24	15	4	126
	4000 zł i więcej	12	39	32	14	2	170
	Trudno powiedzieć	24	38	15	13	10	124
	Odmowa odpowiedzi	23	38	21	6	12	192
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	44	11	4	7	65
	Średnie	21	35	20	11	12	424
	Dobre	16	37	26	16	5	619
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	27	23	20	10	54
	Raz w tygodniu	16	37	23	16	9	399
	1–2 razy w miesiącu	16	35	22	17	9	147
	Kilka razy w roku	20	46	21	9	5	234
	W ogóle nie uczestniczy	24	34	27	9	6	243
Poglądy polityczne	Lewica	20	42	24	10	4	254
	Centrum	21	44	22	8	4	288
	Prawica	13	32	25	21	8	414
	Trudno powiedzieć	25	32	13	9	21	111